

ସ୍ଵାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ଓ ଭାରତ

ସମ୍ବିଧାନର ଗଠନ ପ୍ରକ୍ରିୟା

(୧୮୫୮ – ୧୯୪୯)

ବିଳାତର ଇଞ୍ଜିଉଣ୍ଡିଆ କଂପାନୀ ପ୍ରଥମେ ବାଣିଜ୍ୟ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଭାରତରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ। ଅଙ୍ଗୁଳି ପ୍ରବେଶରୁ ବାହୁ ପ୍ରବେଶ ପରି ଚତୁର ଇଂରେଜ କଂପାନୀ ଆସ୍ତେ ଆସ୍ତେ ତାଙ୍କର ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ବିସ୍ତାର କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଭାରତୀୟମାନଙ୍କୁ ଶୋଷଣ କରି ସେମାନଙ୍କ ଧନସବୁ ତାଙ୍କ ଦେଶକୁ ବୋହି ନେଲେ । ଭାରତୀୟମାନଙ୍କ ମନରେ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଅସନ୍ତୋଷର ନିଆଁ ଜଳିବାକୁ ଲାଗିଲା । ୧୮୫୭ ମସିହାରେ ହିନ୍ଦୁ ଓ ମୁସଲମାନ ସିପାହୀମାନେ ଏକତ୍ରିତ ହୋଇ ଭାରତର ସ୍ଵାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀମାନଙ୍କ ନେତୃତ୍ଵରେ ଇଂରେଜ ଶାସନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିଦ୍ରୋହ ଘୋଷଣା କଲେ, ଯାହାକୁ ‘ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହ’ ନାମରେ ନାମିତ କରାଗଲା । ଏହି ବିଦ୍ରୋହ ଭାରତର ପ୍ରଥମ ସ୍ଵାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ଭାବରେ ଅଭିହିତ । ଇଂରେଜମାନଙ୍କର ଶକ୍ତିଦ୍ଵାରା ବିଦ୍ରୋହକୁ ଦବେଇ ଦିଆଗଲା । ଭାରତୀୟମାନଙ୍କର ଅସନ୍ତୋଷର ସୂଚନା ପାଇ ଇଂରେଜ ସରକାର ଭାରତରେ କେତେକ ଶାସନ ସଂସ୍କାର ଆଣିବାକୁ ଚାହଁଲେ ।

ଜାଣିଛ କି ?

୧୮୫୭ ମସିହା ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହ ଭାରତର ଇଂରେଜ ଶାସନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପ୍ରଥମ ସ୍ଵାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ।

୧୮୫୮ ମସିହାର ଭାରତ ଶାସନ ସଂପର୍କିତ ଘୋଷଣାନାମା

ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହର ଅବସାନ ପରେ ୧୮୫୮ ମସିହାରେ ଇଂଲଣ୍ଡର ରାଣୀ ଭିକ୍ଟୋରିଆଙ୍କ ନାମରେ ଏକ ଘୋଷଣାନାମା ପ୍ରକାଶ ପାଇଲା । ଏହି ଘୋଷଣାନାମା ବଳରେ ଭାରତୀୟ ପ୍ରଜାମାନେ ବ୍ରିଟିଶ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ରହିଲେ ମଧ୍ୟ ବ୍ରିଟିଶ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କପରି ସମାନ ଅଧିକାର ଉପଭୋଗ କରିବେ । ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତା ଭିତ୍ତିରେ ଭାରତୀୟମାନେ ସରକାରୀ ଚାକିରୀରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇପାରିବେ ।

ଜାଣିଛ କି ?

- ❖ ୧୮୫୮ ମସିହା ଭାରତ ଶାସନ ଆଇନକୁ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ‘ମାଗ୍ନାକାର୍ଟାର ଆଖ୍ୟା ଦିଆଯାଇଥିଲା ।
- ❖ ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହ ପରେ ୧୮୫୮ ଘୋଷଣାନାମା ବଳରେ ଇଞ୍ଜିଉଣ୍ଡିଆ କଂପାନୀ ହାତରୁ କ୍ଷମତା ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ହୋଇ ବ୍ରିଟିଶର ରାଣୀଙ୍କ ହାତକୁ ଗଲା ।

୧୮୬୧ ମସିହା ଭାରତୀୟ ପରିଷଦ ଆଇନ

ଏହି ଆଇନ ବଳରେ ଭାଇସରାୟଙ୍କର ଏକ ଇମ୍ପେରିଆଲ ବିଧାନ ପରିଷଦ ଗଠନ କରାଗଲା ଏବଂ ଏହାର ସଦସ୍ୟମାନେ ଭାଇସରାୟଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ମନୋନୀତ ହେଲେ ଯାହା ଫଳରେ ଖ୍ୟାତିସମ୍ପନ୍ନ ଭାରତୀୟମାନେ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ ପାଇଁ ଅଧିକ ସୁଯୋଗ ପାଇଲେ ।

୧୮୯୨ ମସିହା ଶାସନ ସଂସ୍କାର ଆଇନ

୧୮୬୧ ମସିହା ଭାରତୀୟ ଶାସନ ସଂସ୍କାର ଆଇନ ଯେଉଁ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ପ୍ରଣୟନ ହୋଇଥିଲା, ତାହାର ସଫଳ ରୂପାୟନ ହୋଇ ପାରିଲା ନାହିଁ ବୋଲି ତତ୍କାଳୀନ ଭାଇସରାୟ ଲର୍ଡ ରିପନ୍ ପ୍ରକାରାନ୍ତରେ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ଭାରତୀୟମାନଙ୍କ ଦାବୀକୁ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରି ଭାରତରେ ସ୍ଵାଧୀନତା ଆଣିବା ପାଇଁ ୧୮୮୫ ମସିହାରେ ଆଲାନ ଅକ୍ସଫର୍ଡିୟନ୍ ହୁଏମଙ୍କ ଉଦ୍ୟମରେ ଭାରତୀୟ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା । କଂଗ୍ରେସ ଦଳର ନେତୃବୃନ୍ଦ ପ୍ରାଦେଶିକ ବିଧାନ ପରିଷଦମାନଙ୍କର କ୍ଷମତା ବୃଦ୍ଧି ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତାବମାନ ଦେଲେ । ୧୮୯୨ ମସିହା ଭାରତୀୟ ଶାସନ ସଂସ୍କାର ଆଇନ ବଳରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ବିଧାନ ପରିଷଦ ଏବଂ ବମ୍ବେ ଓ ମାଡ୍ରାସ ପରି ପ୍ରାଦେଶିକ ବିଧାନ ପରିଷଦର ସଭ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ସହିତ କ୍ଷମତାର ପରିସରର ମଧ୍ୟ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଲା ।

୧୯୦୯ ମସିହା ମର୍ଲେ-ମିଣ୍ଟୋ ଶାସନ ସଂସ୍କାର

୧୯୦୫ ମସିହାରେ ବଂଗ ବିଭାଜନ ପରେ ଔପନିବେଶିକ ସରକାରର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଜଣା ପଡ଼ିଗଲା । ସାଂପ୍ରଦାୟିକ ବିଭେଦ ସୃଷ୍ଟି କରିବା ପ୍ରଶାସନର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଥିଲା । ୧୯୦୯ ମସିହା ଶାସନ ସଂସ୍କାରରେ ପ୍ରଥମ ଥର ପାଇଁ ମୁସଲମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପୃଥକ ନିର୍ବାଚନ ମଣ୍ଡଳୀ ସୁପାରିଶ କରାଗଲା । ଭାଇସରାୟଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟପାଳିକା ପରିଷଦକୁ ଜଣେ ଭାରତୀୟ ମନୋନୀତ ହେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଗଲା । ବିଧାନ ପରିଷଦର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ସାମାନ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଗଲା ।

୧୯୧୯ ମସିହା ଭାରତ ଶାସନ ସଂସ୍କାର ଆଇନ

୧୯୧୮ ମସିହାରେ ଶାସନ ସଚିବ ମଣ୍ଟେଗୁ ଏବଂ ଭାଇସରାୟ ଚେମସଫୋର୍ଡ ଭାରତ ଆସି କଂଗ୍ରେସର ନେତୃବୃନ୍ଦଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରି ସାରିବା ପରେ ସେମାନେ ୧୯୧୯ ମସିହାରେ ଭାରତରେ ଶାସନ ସଂସ୍କାର ଆଣିବା ପାଇଁ ଯେଉଁ ପ୍ରସ୍ତାବମାନ ଦେଇଥିଲେ ଏହା ୧୯୧୯ ମସିହା ଭାରତ ସଂସ୍କାର ଆଇନ ବା ମଣ୍ଟେଗୁ-ଚେମସଫୋର୍ଡ ଶାସନ ସଂସ୍କାର ନାମରେ ଅଭିହିତ । ଏହି

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

ବମ୍ବେ ଏବଂ ମାଡ୍ରାସ ସରକାରଙ୍କୁ ବୈଧାନିକ କ୍ଷମତା ପ୍ରଦାନ କରିବା ସହିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରଦେଶମାନଙ୍କରେ ଅନୁରୂପ ବିଧାନ ପରିଷଦମାନ ଗଠନ କରିବାକୁ ବ୍ୟବସ୍ଥାମାନ ରହିଲା ।

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

- ❖ ଉମେଶଚନ୍ଦ୍ର ବାନାର୍ଜୀ ଭାରତୀୟ କଂଗ୍ରେସର ପ୍ରଥମ ସଭାପତି ଥିଲେ ।
- ❖ ସଂରକ୍ଷିତ କ୍ଷମତାଗୁଡ଼ିକ ଗଭର୍ଣ୍ଣରଙ୍କ ହାତରେ ରହିଲା ଓ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ କ୍ଷମତା ଭାରତୀୟ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କ ହାତରେ ରହିଲା ।
- ❖ ୧୯୧୯ ମସିହାରେ ‘ରାଉଲଟ ଆକ୍ଟ’ ଗୃହୀତ ହୋଇଥିଲା । ଏହାକୁ ‘କଳା ଆଇନ’ ବୋଲି ଆଖ୍ୟା ଦେଇ ଭାରତୀୟମାନେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଜାରି ରଖିଲେ ।
- ❖ ୧୯୧୯ ରେ ଅମୃତସରର ଜାଲିଆନା ଥ୍ରୋଲବାଗରେ ଜେନେରାଲ ଡାୟର ଦ୍ଵାରା ଗଣହତ୍ୟା ହୋଇଥିଲା ।
- ❖ ୧୯୧୯ ମସିହାରେ ଖୁଲାଫତ ଆନ୍ଦୋଳନ ହୋଇଥିଲା ।

ଶାସନ ସଂସ୍କାର ଆଇନରେ ପ୍ରଦେଶ ମାନଙ୍କରେ ଦ୍ଵୈତ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଲା। ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ କ୍ଷମତାଗୁଡ଼ିକୁ ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭକ୍ତ କରାଗଲା। ଯଥା ସଂରକ୍ଷିତ (Reserved) ଏବଂ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ (Transferred) କ୍ଷମତା

୧୯୩୫ ମସିହା ଭାରତ ଶାସନ ଆଇନ

- ୧୯୩୫ ମସିହାରେ ବ୍ରିଟିଶ ପାର୍ଲିାମେଣ୍ଟ ଭାରତ ଶାସନ ଆଇନ ପ୍ରଣୟନ କଲେ । ଏହାର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା।
- ଏଥିରେ ଭାରତରେ ଏକ ସଂଘୀୟ-ରାଷ୍ଟ୍ର ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଲା।
- ବ୍ରିଟିଶ ପାର୍ଲିାମେଣ୍ଟ ହାତରେ ଉକ୍ତ ଆଇନରେ ସଂଶୋଧନ ଏବଂ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାର ଅଧିକାର ନ୍ୟସ୍ତ କରାଗଲା ।
- ୧୯୧୯ ମସିହା ଆଇନରେ ପ୍ରଦେଶମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଦତ୍ତ ‘ସଂରକ୍ଷିତ’ ଓ ‘ହସ୍ତାନ୍ତରିତ’ କ୍ଷମତା ବାଦ ଦିଆଯାଇ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ କ୍ଷମତାଗୁଡ଼ିକୁ ‘ସଂରକ୍ଷିତ’ ଓ ‘ହସ୍ତାନ୍ତରିତ’ କ୍ଷମତାରେ ଭାଗ କରାଗଲା।
- କେନ୍ଦ୍ର-ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ କ୍ଷମତା ବଣ୍ଟନର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଗଲା।
- ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକ ପ୍ରତିନିଧିତ୍ବର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଲା।
- କେନ୍ଦ୍ର-ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ବିବାଦର ସମାଧାନ ଏବଂ ଆଇନର ତର୍କମା କରିବା ପାଇଁ ସଂଘୀୟ ନ୍ୟାୟାଳୟର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଲା।

୧୯୪୭ ମସିହା ଭାରତର ସ୍ଵାଧୀନତା ଆଇନ

ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କର ପ୍ରତିନିଧି ହିସାବରେ ଭାରତୀୟମାନଙ୍କର ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଲର୍ଡ ମାଉଣ୍ଟବାଟେନ୍, ବର୍ଡ୍ଲାର୍ଡ୍ ଭାବରେ ଭାରତକୁ ୧୯୪୭ ମସିହାରେ ଆସିଥିଲେ। ସେ ଭାରତରେ କଂଗ୍ରେସର ନେତୃବୃନ୍ଦ, ମୁସଲିମ ଲିଗର ନେତା ଏବଂ ଭାରତର କେତେକ ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରି ଯେଉଁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଥିଲେ ତାହା ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁମୋଦନ ଲାଭ କରିଥିଲା।

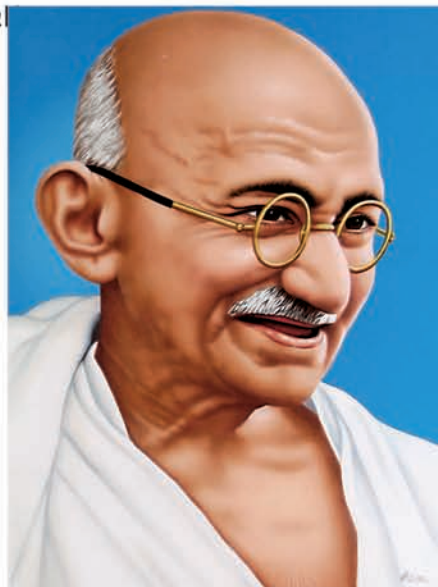
ଏହି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକ ହେଲା :

- ❖ ଭାରତକୁ ବିଭାଜନ କରାଯାଇ ଭାରତ ଏବଂ ପାକିସ୍ତାନ ନାମରେ ଦୁଇଟି ସ୍ଵାଧୀନ ରାଷ୍ଟ୍ର ସୃଷ୍ଟି କରାଯିବ ।

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

୧୯୩୫ ମସିହା ଭାରତ ଶାସନ ଆଇନ ଏକ ବୃହତ୍ତମ ଆଇନ ଏବଂ ଏଥିରେ ୩୨୧ଟି ଭାଗ ଥିଲା।

୧୯୩୫ ମସିହା ଆଇନରେ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କର ବିଭାଜନ ଓ ଶାସନ (Divide & Rule) ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇଥିଲା।

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

୧୯୪୭ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୧୪ ତାରିଖ ଦିନ ପାକିସ୍ତାନ ସ୍ଵାଧୀନତା ଦିବସ ପାଳନ କରାଯାଉଥିବା ବେଳେ ଭାରତର ସ୍ଵାଧୀନତା ଦିବସ ହେଉଛି ୧୯୪୭ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୧୫ ତାରିଖ।

- ❖ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଷ୍ଟ୍ର ପାଇଁ ପୃଥକ ଭାବରେ ସାର୍ବଭୌମ ବ୍ୟବସ୍ଥାପକ ସଭା ରହିବ ।
- ❖ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଷ୍ଟ୍ର ପାଇଁ ବଡ଼ଲାଟ୍ ନିୟୁକ୍ତି ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିବ ।
- ❖ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କରେ ଗଭର୍ଣ୍ଣର ନିୟୁକ୍ତି ପାଇବେ ।
- ❖ ଭାରତରେ ବ୍ରିଟିଶ ସରକାରଙ୍କର ଶାସନ ରହିବ ନାହିଁ ।

ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ ସଭା (CONSTITUENT ASSEMBLY)

କ୍ୟାବିନେଟ ମିଶନର ସୁପାରିଶ କ୍ରମେ ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ ପାଇଁ ଏକ ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ ସଭା ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା । ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ ସଭାର ସଦସ୍ୟମାନେ ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ନିର୍ବାଚିତ ହୋଇଥିଲେ । ମୁସଲିମଲିଗ ଏହି ସଭାରୁ ଅଲଗା ହୋଇଯାଇଥିଲା । ସଭାର ସଦସ୍ୟ ସଂଖ୍ୟା ୩୮୯ ଥିଲା ।

ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ ସଭା ପ୍ରଥମେ ୧୯୪୬ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ୯ ତାରିଖରେ ବସିଥିଲା । ଡକ୍ଟର ରାଜେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରସାଦ ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ ସଭାର ସଭାପତି ଥିବା ବେଳେ ଡକ୍ଟର ଭୀମରାଓ ଆମେଦକର ଚିଠା ପ୍ରସ୍ତୁତ କମିଟିର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଥିଲେ । ନୂତନ ସମ୍ବିଧାନ ୧୯୪୯ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ୨୬ ତାରିଖରେ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ୧୯୫୦ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ୨୬ ତାରିଖଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇ ଆସୁଅଛି ।

ତୁମେ ଜାଣିଛ କି ?

- ❖ ୧୯୪୬ ମସିହାରେ ଭାରତ ପରିସ୍ଥିତିର ସମୀକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ବିଲାତର ଡିନିଜଣ କ୍ୟାବିନେଟ ମନ୍ତ୍ରୀ ଭାରତକୁ ଆସିଥିଲେ । ଏହାକୁ କ୍ୟାବିନେଟ ମିଶନ’ କୁହାଯାଏ । ଏହି ମିଶନର ସୁପାରିଶ ଅନୁସାରେ ଭାରତରେ ନିର୍ବାଚନ କରାଯାଇ ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ କରିବା ପାଇଁ ଏକ ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ ସଭା ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା ।
- ❖ ୧୯୪୬ ମସିହା ଡିସେମ୍ବର ମାସରେ ପଣ୍ଡିତ ଜବାହରଲାଲ ନେହେରୁ ଭାରତ ସମ୍ବିଧାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସମ୍ବଳିତ ପ୍ରସ୍ତାବ ‘ଅବ୍ଜେକ୍ଟିଭ ରିଜେଲ୍ୟୁସନ’ ଆଗତ କରିଥିଲେ । ଏଥିରେ ଭାରତର ପ୍ରସ୍ତାବିତ ସମ୍ବିଧାନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସଂପର୍କରେ ସୂଚନା ମିଳେ ।

ଆମେ କଣ ଶିଖିଲେ ?

- ❖ ୧୮୫୭ ମସିହାରେ ଭାରତର ପ୍ରଥମ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହ ନାମରେ ଅଭିହିତ ।
- ❖ ୧୮୫୮ ମସିହାର ମହାରାଣୀ ଭିକ୍ଟୋରିଆଙ୍କର ଘୋଷଣାନାମା ବଳରେ ଇଷ୍ଟଇଣ୍ଡିଆ କଂପାନୀଠାରୁ କ୍ଷମତା ମହାରାଣୀଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତରିତ ହେଲା ।
- ❖ ୧୮୬୧ ମସିହା ଭାରତୀୟ ପରିଷଦ ଆଇନ ବଳରେ ଇମ୍ପେରିଆଲ ବିଧାନ ପରିଷଦ ଗଠନ କରାଗଲା ।
- ❖ ୧୮୮୫ ମସିହାରେ ଭାରତୀୟ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସ ସୃଷ୍ଟି ହେଲା ।
- ❖ ୧୮୯୨ ମସିହା ଶାସନ ସଂସ୍କାର ଆଇନ ବଳରେ ପ୍ରଦେଶମାନଙ୍କରେ ବିଧାନ ପରିଷଦର ପରିସର ବୃଦ୍ଧି କରାଗଲା ।
- ❖ ୧୯୦୯ ମସିହା ମର୍ଲେ-ମିଷ୍ଟୋ ଶାସନ ସଂସ୍କାର ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ମୁସଲମାନଙ୍କ ପାଇଁ ପୃଥକ ନିର୍ବାଚନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଚଳନ କରାଗଲା ।
- ❖ ୧୯୧୯ ମସିହା ଭାରତ ଶାସନ ସଂସ୍କାର ଆଇନ ଦ୍ୱାରା ଦ୍ୱୈତ ଶାସନ ପ୍ରଚଳିତ ହେଲା ।
- ❖ ୧୯୩୫ ମସିହା ଭାରତ ଶାସନ ଆଇନରେ ଭାରତରେ ଏକ ସଂଘୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ର ସୃଷ୍ଟି କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଲା ।

- ❖ ୧୯୪୭ ମସିହା ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ଆଇନରେ ବ୍ରିଟିଶ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର ଆଧିପତ୍ୟ ଭାରତରେ ଲୋପ ପାଇ ଭାରତ ଏବଂ ପାକିସ୍ତାନ ଦୁଇଟି ଅଲଗା ଅଲଗା ରାଷ୍ଟ୍ର ସୃଷ୍ଟି କରାଯିବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଲା।
- ❖ ସମ୍ବିଧାନ ପ୍ରଣୟନ ସଭା ଦ୍ୱାରା ଭାରତର ନୂତନ ସମ୍ବିଧାନ ତିଆରି ହେଲା।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ଭାରତର ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନ ସମୟରେ ବ୍ରିଟିଶ ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ଅଧୀନରେ କେଉଁ ଶାସନ ଆଇନ ଅଧିକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ କାହିଁକି? ପାଞ୍ଚଧାଡ଼ିରେ ଲେଖ।
୨. ୧୮୫୭ ମସିହା ସିପାହୀ ବିଦ୍ରୋହର ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ କ'ଣ? ସଂକ୍ଷେପରେ ବୁଝାଅ।
୩. ମହାରାଣୀ ଭିକ୍ଟୋରିଆଙ୍କର ଘୋଷଣାନାମା ବଳରେ ଭାରତ ଶାସନରେ କି କି ପରିବର୍ତ୍ତନ ଘଟିଲା?
୪. ଦ୍ୱୈତ ଶାସନ କ'ଣ?
୫. ୧୯୩୫ ମସିହା ଭାରତ ଶାସନ ଆଇନ, ଆମ ଭାରତର ନୂଆ ସମ୍ବିଧାନକୁ କିପରି ପ୍ରଭାବିତ କରିଅଛି?
୬. ୧୯୪୭ ମସିହା ଭାରତୀୟ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆଇନ ଭାରତକୁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରାଷ୍ଟ୍ର ହେବାରେ କିପରି ସହାୟକ ହେଲା?
୭. ସଂଶୋଧନ କରି ଲେଖ।
 - (କ) ୧୯୧୯ ମସିହା ଭାରତ ସଂସ୍କାର ଶାସନ ଆଇନ ବଳରେ ଶିକ୍ଷାଗତ ଯୋଗ୍ୟତା ଭିତ୍ତିରେ ଭାରତୀୟମାନେ ସରକାରୀ ଚାକିରୀରେ ନିଯୁକ୍ତି ପାଇପାରିବେ।
 - (ଖ) ୧୮୯୨ ମସିହା ଶାସନ ସଂସ୍କାର ଆଇନ ବଳରେ କେନ୍ଦ୍ର-ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ବିବାଦର ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଲା।
 - (ଗ) ୧୮୬୧ ମସିହା ଶାସନ ଆଇନ ବଳରେ ଭାରତରେ ବ୍ରିଟିଶ ସାମ୍ରାଜ୍ୟର କ୍ଷମତା ଆଉ ରହିଲା ନାହିଁ।
 - (ଘ) ଭାରତର ନୂତନ ସମ୍ବିଧାନ ୧୯୪୯ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ୨୬ ତାରିଖରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହୋଇ ଆସୁଅଛି।

